

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 567/2021-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného Advokátskou kanceláriou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6Cdo/50/2019 z 29. apríla 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. augusta 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom podľa čl. 46 ods. 3 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada o priznanie náhrady trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia, ďalších príloh ústavnej sťažnosti vyplýva nasledovný stav veci:

3. Uznesením Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Úradu inšpekčnej služby, odboru boja proti korupcii a organizovanej kriminalite v Bratislave ČTS: UIS-116/KOK-2003 z 18. decembra 2003 (ďalej len „uznesenie o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia“) bolo začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenie sťažovateľovi pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa a pre trestný čin obmedzovania osobnej slobody formou spolupáchateľstva.

4. Uznesením Okresného súdu Prešov č. k. 6T/138/2005 z 29. júla 2013 (ďalej len „uznesenie o zastavení trestného stíhania“) bolo trestné stíhanie sťažovateľa zastavené, pretože trestné stíhanie bolo premlčané.

5. Sťažovateľ sa žalobou zo 16. decembra 2013 domáhal, aby mu Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaná“), zaplatila 5 556,42 eur s úrokom z omeškania ako náhradu škody z dôvodu vydania nezákonného rozhodnutia, ktorým bolo uznesenie o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Sťažovateľ sa tiež domáhal, aby mu žalovaná zaplatila sumu 238,42 eur s úrokom z omeškania z titulu vynaložených trov, ktoré mu vznikli v súvislosti s podaním žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody.

6. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 17C/191/2014 z 27. februára 2018 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) žalobu sťažovateľa zamietol, žalovanej nárok na náhradu trov konania nepriznal. Vec právne posúdil podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“). Konštatoval, že trestné stíhanie sťažovateľa bolo zastavené z dôvodu premlčania trestného stíhania ako takého, a nie z dôvodu, že by sťažovateľ skutok nespáchal. Sťažovateľ nepreukázal, že by Okresný súd Prešov v uznesení o zastavení trestného stíhania konštatoval nezákonnosť uznesenia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia. S poukazom na § 4 ods. 1 a § 5 ods. 2 písm. b) zákona č. 58/1969 Zb. nemohol okresný súd dospieť k záveru, že ak došlo k začatiu trestného stíhania a následne k jeho zastaveniu, štát automaticky a bez ďalšieho zodpovedá za majetkovú ujmu. Takáto právna úvaha je v rozpore najmä s § 5 ods. 2 písm. b) zákona č. 58/1969 Zb., lebo ak by štát mal zodpovedať za majetkovú ujmu v prípade každého vydania uznesenia o začatí trestného stíhania, ktoré by skončilo jeho zastavením, zákonodarca by neustanovil liberačné dôvody, ktoré vyplývajú z § 5 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. Okrem toho sťažovateľ bol v uznesení o zastavení trestného stíhania riadne poučený o tom, že v lehote troch dní od doručenia uznesenia môže vyhlásiť, že trvá na prejednaní veci a pokračovaní v trestnom stíhaní, avšak toto právo s cieľom zvrátiť dôvodnosť začatia trestného stíhania *ex tunc* nevyužil. Okresný súd preto dospel k záveru, že sťažovateľ nepreukázal existenciu nezákonného rozhodnutia ako jedného z predpokladov vzniku zodpovednosti štátu za škodu.

7. O odvolaní sťažovateľa rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 6Co/192/2018 z 26. septembra 2018 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil, žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Krajský súd vo svojom rozhodnutí poukázal na nález ústavného súdu č. k. I. ÚS 540/2016 z 13. decembra 2016 a na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 1Cdo/167/2016 z 23. júla 2018. Konštatoval, že zastavenie trestného stíhania má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť iba za predpokladu, že trestné stíhanie bolo zastavené preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, prípadne preto, že skutok nie je trestným činom. Zastavenie trestného stíhania pre premlčanie však neznamená, že by sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu sťažovateľom, resp. že by skutok, pre ktorý bol sťažovateľ trestne stíhaný, nebol trestným činom. Zastavenie trestného stíhania pre premlčanie teda nemá rovnaký dôsledok ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Nebol preto splnený predpoklad vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím vyplývajúci

z § 4 ods. 1 prvej vety zákona č. 58/1969 Zb., ktorým je zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia príslušným orgánom pre nezákonnosť.

8. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, namietajúc nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom s poukazom na § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

9. Najvyšší súd uznesením č. k. 6Cdo/50/2019 z 29. apríla 2020 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“) dovolanie odmietol podľa § 447 písm. f) CSP z dôvodu jeho neprípustnosti.

10. Najvyšší súd konštatoval, že *„Právna otázka zásadného významu, ktorá podľa dovolateľa nebola dovolacím súdom vyriešená, bola v dovolaní v podstate formulovaná nasledovne - či rozhodnutie o zastavení trestného stíhania z dôvodu jeho premlčania má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia pre jeho nezákonnosť, a teda či je naplnený základný predpoklad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle ustanovenia § 4 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. - t. j. zrušenie právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda, a to pre jeho nezákonnosť príslušným orgánom.“*

11. Najvyšší súd dospel k záveru, že ak dôjde k zastaveniu trestného stíhania alebo oslobodeniu spod obžaloby, nemusí to vždy znamenať, že uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané nesprávne, v rozpore s ustanoveniami Trestného poriadku.

12. Najvyšší súd v odôvodnení uznesenia okrem iného uviedol:

„Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré sa neskončilo právoplatným odsúdením, sa judikatúrou súdov považuje za špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb., ktorý sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Základné podmienky vzniku tohto nároku ustanovuje § 4 ods. 1 spomínaného zákona, a to jednak tým, že ustanovuje ako predpoklad nároku na náhradu škody (mimo iného) vydanie nezákonného rozhodnutia, a ďalej jeho zrušenie pre nezákonnosť príslušným orgánom. Zmyslu a účelu zákona č. 58/1969 Zb. zodpovedá taká interpretácia tohto ustanovenia, v zmysle ktorej rovnaké dôsledky ako zrušenie nezákonného uznesenia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia, má aj rozhodnutie o zastavení trestného stíhania vydané z dôvodu, že sa nepotvrdil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným. Tento výklad považuje za ústavné konformný aj Ústavný súd SR (porovnaj napr. jeho nálezy sp. zn. II. ÚS 25/2011 a I. ÚS 320/2016).

... ustálená súdna prax považuje nenaplnenie predpokladu o spáchaní trestného činu obvineným za nevyhnutnú podmienku pre vznik nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Táto podmienka je pritom splnená vždy, ak trestné stíhanie obvineného bolo zastavené z dôvodu, že skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie sa nestal, že skutok nie je trestným činom, resp. že skutok nespáchal obvinený. O nenaplnení predpokladu spáchania trestného činu obvineným však nemožno hovoriť v prípade premlčania trestného stíhania, kedy dôvod zastavenia trestného stíhania závisí len od splnenia objektívne zákonom ustanovených podmienok (od márneho uplynutia premlčacej doby), spáchanie skutku majúceho znaky trestného činu obvineným ale nijako nespochybňuje. Pokiaľ je obvinený toho názoru, že trestné stíhanie bolo bez ohľadu na jeho premlčanie proti nemu vedené nedôvodné, nič mu nebráni, aby v zmysle § 9 ods. 3 Trestného poriadku ďalej trval na pokračovaní trestného

stíhania a následne dosiahol taký výsledok trestného konania, ktorý bude znamenať jeho úplnú rehabilitáciu a zároveň mu otvorí cestu k náhrade škody vzniknutej v súvislosti s nezákonným trestným stíhaním (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 167/2016).

... dovolateľom nastolená právna otázka už bola dovolacím súdom (predovšetkým rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 167/2016) vyriešená nasledovne - rozhodnutie o zastavení trestného stíhania z dôvodu jeho premlčania nemá rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia pre jeho nezákonnosť, a teda v danom prípade nie je naplnený základný predpoklad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle ustanovenia § 4 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. - t. j. zrušenie právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda, a to pre jeho nezákonnosť príslušným orgánom.“

II.

Argumentácia sťažovateľa

13. Proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) všeobecné súdy v danej veci nesprávne interpretovali predpoklady pre uplatnenie nároku na náhradu škody spôsobenej vydaním nezákonného rozhodnutia, takéto predpoklady nevyplývajú zo žiadneho ustanovenia zákona č. 58/1969 Zb.,

b) výklad, podľa ktorého uznesenie o zastavení trestného stíhania z dôvodu jeho premlčania nemá rovnaké dôsledky ako zastavenie trestného stíhania z iných dôvodov, je v rozpore s čl. 1 ods. 1 ústavy,

c) bolo povinnosťou Okresného súdu Prešov konať vo veci sp. zn. 6T/138/2005, pričom v období od 26. augusta 2005 do 16. februára 2012 neboli vykonané z jeho strany žiadne úkony. Tieto dlhoročné prietahy zo strany Okresného súdu Prešov konštatoval aj ústavný súd nálezom č. k. I. ÚS 183/2013 z 19. júna 2013,

d) výklad, podľa ktorého uznesenie o zastavení trestného stíhania z dôvodu jeho premlčania nenapĺňa predpoklady pre úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, obhajuje nečinnosť štátnych orgánov, túto nečinnosť ponecháva bez následkov a na strane druhej bezdôvodne znevýhodňuje sťažovateľa pri domáhaní sa práva na súdnu ochranu a práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím,

e) sťažovateľovi nemožno pričítať na ťarchu, že mal podľa ustanovenia § 11 ods. 2 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 141/1961 Zb.“) urobiť vyhlásenie, že na prejednaní veci trvá, a tak dosiahnuť zrušenie nezákonného rozhodnutia o vznesení obvinenia, resp. dosiahnuť vydanie rozsudku, ktorým by bol spod obžaloby oslobodený. Uvedené nemá oporu v zákone č. 58/1969 Zb. Urobiť vyhlásenie podľa § 11 ods. 2 zákona č. 141/1961 Zb. bolo právom, nie povinnosťou sťažovateľa,

f) zákon č. 58/1969 Zb. priznáva uzneseniu o zastavení trestného stíhania rovnaké účinky ako rozsudok, ktorým je obžalovaný spod obžaloby oslobodený, pričom nerozlišuje, z akého dôvodu došlo k zastaveniu trestného stíhania, okrem prípadu, ak ide o zastavenie trestného stíhania z dôvodu, že nie je za spáchaný trestný čin trestne zodpovedný alebo že mu bola udelená milosť, alebo bol amnestovaný,

g) nárok uplatnený sťažovateľom nepodlieha režimu zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“).

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

14. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom podľa čl. 46 ods. 3 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania sťažovateľa z dôvodu jeho neprípustnosti, keď najvyšší súd dospel k záveru, že právna otázka nastolená v dovolaní už bola dovolacím súdom vyriešená.

15. Ústavný súd uvádza, že všeobecný súd v zásade nemôže porušiť základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ak koná vo veci v súlade s procesnými predpismi upravujúcimi jeho postup v civilnom sporovom konaní. Takýmto predpisom je aj Civilný sporový poriadok. Právo na súdnu ochranu sa v civilnom sporovom konaní účinne zaručuje vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, čo platí pre všetky konania vrátane dovolacích (§ 419 a nasl. CSP).

16. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (III. ÚS 66/2018).

17. Za zjavne neopodstatnenú je potrebné považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. II. ÚS 399/2010, IV. ÚS 51/2011).

18. Uznesením najvyššieho súdu bolo dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu odmietnuté pre jeho neprípustnosť, pričom ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala jeho svojvoľný postup (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania), ktorý by nemal oporu v zákone. Z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd sa zaoberal a vyrovnal s dôvodmi sťažovateľa, ale pretože sa s nimi nestotožnil, odmietol dovolanie ako procesne neprípustné.

19. Podľa názoru ústavného súdu uznesenie najvyššieho súdu nemožno považovať za arbitrárne a nezlučiteľné s aplikovanými ustanoveniami Civilného sporového poriadku. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu procesné právne normy výslovne umožňujú, a aj preto použitý spôsob v konkrétnom prípade neznamená odopretie prístupu k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch.

20. Sťažovateľ v dovolaní proti rozsudku krajského súdu okrem iného namietal, že rozsudok najvyššieho súdu č. k. 1Cdo/167/2016 z 23. júla 2018, z ktorého vychádzal krajský súd vo veci sťažovateľa, posudzuje vec, na ktorú sa vzťahuje zákon č. 514/2003 Z. z., pričom na vec sťažovateľa dopadá právna úprava zákona č. 58/1969 Zb. Krajský súd formálne

uvádza, že vec posudzuje podľa zákona č. 58/1969 Zb., ale v skutočnosti používa argumentáciu najvyššieho súdu, ktorá vychádza z ustanovenia § 8 ods. 6 písm. g) zákona č. 514/2003 Z. z. Zákon č. 58/1969 Zb. však obdobnú právnu úpravu neobsahuje a zo žiadnej normy nevyplýva možnosť posudzovať vec, na ktorú sa vzťahuje zákon č. 58/1969 Zb., podľa ustanovenia § 8 ods. 6 písm. g) zákona č. 514/2003 Z. z.

21. Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia vysvetlil, prečo považuje svoje závery vyslovené v rozsudku č. k. 1Cdo/167/2016 z 23. júla 2018 za aplikovateľné na vec sťažovateľa napriek tomu, že na sťažovateľom uplatnený nárok nedopadá zákon č. 514/2013 Z. z., ale zákon č. 58/1969 Zb. (odsek 9 odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu). V tomto smere považoval najvyšší súd za kľúčový výklad § 6 ods. 1 zákona č. 514/2013 Z. z., ktorý z hľadiska jeho zmyslu a účelu zodpovedá § 4 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. Najvyšší súd tiež rozviedol, prečo je pri § 4 zákona č. 58/1969 Zb. potrebné uplatniť systematický, extenzívny výklad.

22. Sťažovateľ akcentuje okolnosť, že Okresný súd Prešov bol v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. 6T/138/2005 nečinný, v dôsledku čoho došlo k premlčaniu trestného stíhania voči sťažovateľovi. V tomto smere poukazuje na skutočnosť, že nálezom ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 183/2013 bolo dokonca konštatované porušenie sťažovateľovho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 6T/138/2005. V dôsledku premlčania trestného stíhania napokon došlo k zastaveniu trestného stíhania, pričom sťažovateľ je názoru, že zastavenie trestného stíhania pre premlčanie zakladá nezákonnosť uznesenia o vznesení obvinenia.

23. Všeobecné súdy (vrátane najvyššieho súdu) sa nestotožnili s vyhodnotením uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia v dôsledku zastavenia trestného stíhania pre premlčanie ako nezákonného. V tomto smere najvyšší súd uviedol, že „... *súdna prax považuje nenaplnenie predpokladu o spáchaní trestného činu obvineným za nevyhnutnú podmienku pre vznik nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia... O nenaplnení predpokladu spáchania trestného činu obvineným však nemožno hovoriť v prípade premlčania trestného stíhania, kedy dôvod zastavenia trestného stíhania závisí len od splnenia objektívne zákonom ustanovených podmienok (od márneho uplynutia premlčacej doby), spáchanie skutku majúceho znaky trestného činu obvineným ale nijako nespochybňuje.*“.

24. Pokiaľ je pre sťažovateľa nečinnosť Okresného súdu Prešov ako súdu konajúceho o obžalobe proti sťažovateľovi (ktorá vyústila do zastavenia trestného stíhania z dôvodu jeho premlčania) kľúčovou skutočnosťou, v dôsledku ktorej na jeho strane malo dôjsť ku vzniku škody, ústavný uvádza, že právna úprava zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci zahŕňa okrem iného možnosť domáhať sa náhrady škody spôsobenej nesprávnym postupom orgánu, za ktorý možno považovať aj zbytočné prietahy v konaní. Sťažovateľ však vo svojej žalobe zvolil možnosť domáhať sa náhrady škody, ktorá mu mala byť spôsobená nezákonným rozhodnutím.

25. Sťažovateľ v priebehu konania ústavnému súdu doručil uznesenie najvyššieho súdu č. k. 8Cdo/55/2019 z 26. augusta 2020, ktoré vyznieva v prospech jeho argumentácie a týka sa skutkovo a právne príbuznej veci (žalobcom je [REDAKOVANÉ]).

ktorý bol spoluobvineným sťažovateľa a na všeobecnom súde sa vo vzťahu k štátu domáhal náhrady škody). Uvedeným uznesením najvyšší súd vyhodnotil dovolanie [REDAKOVANÉ] ako prípustné a dôvodné, v dôsledku čoho dovolaním napadnutý rozsudok krajského súdu č. k. 9Co/53/2017 z 27. septembra 2018, ako aj rozhodnutie okresného súdu č. k. 5C/53/2014 z 27. októbra 20016 zrušil. Rozhodnutie najvyššieho súdu č. k. 8Cdo/55/2019 z 26. augusta 2020 nie je predmetom prieskumu ústavného súdu v danej veci. Bolo napadnuté ústavnou sťažnosťou podanou Slovenskou republikou, vec je na ústavnom súde po prijatí na ďalšie konanie vedená pod sp. zn. IV. ÚS 273/2021. Ústavnému súdu vo veci sťažovateľa neprináleží posudzovať závery najvyššieho súdu vyslovené v uznesení č. k. 8Cdo/55/2019 z 26. augusta 2020 a zaujímať stanovisko k tomu, či z ústavnoprávneho hľadiska takéto rozhodnutie, odchylné od napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vo veci sťažovateľa, obstojí, resp. či obstojí skôr ako uznesenie najvyššieho súdu vo veci sťažovateľa.

26. Ústavný súd po oboznámení sa s odôvodnením uznesenia najvyššieho súdu vo veci sťažovateľa dospel k záveru, že najvyšší súd poskytol sťažovateľovi logické a vyčerpávajúce argumenty, ktoré ho viedli k záveru o tom, že v dovolaní nastolená právna otázka už bola najvyšším súdom vyriešená. Odmietnutie dovolania sťažovateľa ako neprípustného plne zodpovedá ustanoveniam Civilného sporového poriadku upravujúcim dovolacie konanie. Najvyšší súd sa s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa vyrovnal adekvátne a preskúmateľne a výklad najvyšším súdom aplikovaných právnych noriem neodporuje ich podstate a zmyslu.

27. Najvyšší súd síce rozhodol o dovolaní *prima facie* procesne formulovaným výrokom (odmietnutím), tento je však výsledkom meritórneho preskúmania námietok prednesených sťažovateľom v dovolaní.

28. Keďže ústavný súd nezistil možnosť porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

29. Ako už ústavný súd v minulosti uviedol, základné právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátneho orgánu alebo jeho nesprávnym úradným postupom podľa čl. 46 ods. 3 ústavy a čl. 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd nie je absolútne, ale v záujme zabezpečenia právnej istoty podlieha (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 3 v spojení s čl. 36 ods. 4 listiny) zákonným obmedzeniam upravujúcim predpoklady na jeho uplatnenie (m. m. III. ÚS 155/2011).

30. Zmyslom a účelom zákonnej právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu je ustanoviť v súlade s čl. 46 ods. 3 ústavy podmienky, za ktorých vzniká právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

31. Právo na náhradu škody si sťažovateľ v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. uplatnil v konaní pred všeobecným súdom, pričom okresný súd aj krajský súd zhodne dospeli k záveru, že neboli naplnené zákonom požadované podmienky pre zodpovednosť štátu za škodu (existencia nezákonného rozhodnutia), preto bola jeho žaloba zamietnutá.

32. Ústavný súd konštatuje, že právo na náhradu škody vyplývajúce z čl. 46 ods. 3 ústavy neznamena nárok na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Z opačného pohľadu možno povedať, že neúspech v súdnom konaní o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátneho orgánu alebo jeho nesprávnym úradným postupom nie je možné bez ďalšieho považovať za porušenie základného práva. Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (I. ÚS 19/02, I. ÚS 50/04, I. ÚS 82/04). Skutočnosť, že sťažovateľ sa s rozhodnutím najvyššieho súdu vysloveným v napadnutom uznesení (ktorým nedošlo k sťažovateľom želanému zrušeniu, resp. zmene rozsudku krajského súdu) nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 3 ústavy, a preto bolo potrebné v tejto časti sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

33. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva sťažovateľa na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru ústavný súd odkazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej uplatňovanie práva vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí nadväzovať na aspoň obhájiteľné tvrdenie (*arguable claim*) o porušení iného práva chráneného dohovorom (napr. rozhodnutie ESLP vo veci Silver a ostatní proti Spojenému kráľovstvu z 25. 3. 1983). Článok 13 dohovoru sa tak vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom (rozhodnutie ESLP vo veci Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 27. 4. 1988, séria A, č. 131, rovnako rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 24/2010, IV. ÚS 325/2011, IV. ÚS 90/2013, IV. ÚS 32/2018). Z citovanej judikatúry ESLP vyplýva zrejma súvislosť práva zaručeného čl. 13 dohovoru s ostatnými právami, ktoré dohovor garantuje.

34. Vzhľadom na to, že ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti vylúčil porušenie práva sťažovateľa zaručeného čl. 6 dohovoru, nemohol dospieť ani k záveru o porušení práva podľa čl. 13 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Preto je ústavná sťažnosť aj v časti namietaného porušenia práva podľa čl. 13 dohovoru zjavne neopodstatnená a ústavný súd ju odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

35. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. októbra 2021

Robert Šorl
predseda senátu